

Asia: OM 21/41/2016

Työryhmän ehdotus hallituksen esitykseksi laiksi henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä

1 LUKU. YLEISET SÄÄNNÖKSET

Kommentit ehdotetun lain 1 lukuun

Lakiluonnoksen 1 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaan lakia sovellettaisiin ”Puolustusvoimien suorittamaan ja Puolustusvoimien lukuun suoritettavaan henkilötietojen käsittelyyn, kun tietoja käsitellään puolustusvoimista annetun lain (551/2007) 2 §:n 1 momentissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi”. Puolustusministeriön näkemyksen mukaan mainitun momentin 2 kohdan b) alakohdassa tarkoitettu muiden viranomaisten tukemista koskeva tehtävä kuitenkin kuuluu EU:n tietosuoja-asetuksen soveltamisalaan, eikä tätä lakia siten ole mahdollista soveltaa luonnoksen mukaisesti kaikkiin Puolustusvoimista annetun lain 2 §:n 1 momentissa säädettyihin tehtäviin.

Puolustusministeriö pyytää siksi, että edellä mainittu alakohta rajataan soveltamisalan ulkopuolelle muuttamalla 1 §:n 2 momentin 1 kohta muotoon: ”Puolustusvoimien suorittamaan ja Puolustusvoimien lukuun suoritettavaan henkilötietojen käsittelyyn, kun tietoja käsitellään puolustusvoimista annetun lain (551/2007) 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa, 2 kohdan a alakohdassa sekä 3 ja 4 kohdassa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi”. Lain soveltamisala vastaisi tällöin Puolustusvoimien osalta valmistelussa olevan Puolustusvoimien henkilötietolain suunniteltua soveltamisalaa.

Puolustusministeriö esittää lisäksi, että lain 1 §:n 3 momentti muutetaan ainakin Puolustusvoimia koskevin osin seuraavaan muotoon: ”Edellä 2 momentissa tarkoitettuun henkilötietojen käsittelyyn ei kuitenkaan sovelleta tämän lain 10 §:n 2 momenttia eikä 7 lukua.” Lain 10 §:n 2 momentin mukaan ”Kun toimivaltainen viranomainen siirtää henkilötietoja Euroopan unionissa sijaitsevalle vastaanottajalle, se ei saa asettaa henkilötietojen käsittelylle tiukempia edellytyksiä kuin mitä sovelletaan kansallisesti samankaltaisiin tiedonsiirtoihin.” Puolustusvoimien lakiehdotuksen soveltamisalaan kuuluva henkilötietojen käsittely ei kuulu lainkaan EU-oikeuden soveltamisalaan, eikä siihen siten sovelleta myöskään henkilötietojen vapaan liikkuvuuden periaatetta. Puolustusvoimien lain soveltamisalaan kuuluva henkilötietojen käsittely on lisäksi luonteeltaan

sellaista, ettei ulkomaisia vastaanottajia tyypillisesti ole mahdollista käsitellä samalla tavalla kuin suomalaisia vastaanottajia.

2 LUKU. HENKILÖTIETOJEN KÄSITTELYN YLEISET EDELLYTYKSET

Kommentit ehdotetun lain 2 lukuun

-

3 LUKU. REKISTERINPITÄJÄ JA HENKILÖTIETOJEN KÄSITTELIJÄ

Kommentit ehdotetun lain 3 lukuun

-

4 LUKU. REKISTERÖIDYN OIKEUDET

Kommentit ehdotetun lain 4 lukuun

-

5 LUKU. TIETOTURVALLISUUS

Kommentit ehdotetun lain 5 lukuun

-

6 LUKU. TIETOSUOJAVASTAAVA

Kommentit ehdotetun lain 6 lukuun

-

7 LUKU. HENKILÖTIETOJEN SIIRROT KOLMANSIIN MAIHIN JA KANSAINVÄLISILLE JÄRJESTÖILLE

Kommentit ehdotetun lain 7 lukuun

-

8 LUKU. VALVONTAVIRANOMAINEN

Kommentit ehdotetun lain 8 lukuun

-

9 LUKU. OIKEUSTURVA

Kommentit ehdotetun lain 9 lukuun

-

10 LUKU. ERINÄISET SÄÄNNÖKSET

Kommentit ehdotetun lain 10 lukuun

-

11 LUKU. VOIMAANTULO- JA SIIRTYMÄSÄÄNNÖKSET

Kommentit ehdotetun lain 11 lukuun

-

YLEISPERUSTELUT

Kommentit ehdotuksen yleisperusteluihin

Taloudelliset vaikutukset:

Mietinnössä esitettyjen henkilöstövaikutusten lisäksi esityksellä on Puolustusvoimien osalta jossain määrin tietojärjestelmävaikutuksia, joista saattaa aiheutua myös lisärahoitusta edellyttäviä kustannuksia. Käytännössä lain soveltamisalaan kuuluvista Puolustusvoimien toiminnoista vaikutukset kohdistuvat asevelvollisrekisteriin, sotilasoikeudenhoitorekisteriin, turvallisuuustietorekisteriin ja mahdollisesti tulevaisuudessa myös sotilastiedustelurekisteriin. Sotilastiedustelurekisteriin liittyvä tietojärjestelmäkustannukset ovat kuitenkin täysin riippuvaisia mahdollisesta tulevasta sotilastiedustelulainsäädännöstä, joten ne on syytä käsitellä kokonaisuudessaan kyseisen hankkeen yhteydessä.

Puolustusvoimat on parhaillaan uudistamassa sekä asevelvollisrekisterin että sotilasoikeudenhoitorekisterin pääasiallisia tietojärjestelmiä. Tietojärjestelmien uudistukset on käynnistetty lausunnolla olevasta lakiluonnoksesta riippumatta ja niiden rahoitus järjestetään siitä erikseen. Ehdotetun lain säännöksillä on mahdollisesti vähäisiä vaikutuksia tiettyihin rakennettavien tietojärjestelmien yksityiskohtiin, mutta ne pystytään toteuttamaan ilman lisärahoitusta.

Merkittävämpiä taloudellisia vaikutuksia saattaa sen sijaan aiheutua Puolustusvoimien turvallisuuustietorekisteriin edellytetyistä muutoksista. Tältä osin puolustusministeriö ei kuitenkaan pysty vielä tässä lausunnossa esittämään euromääräisiä arvioita esityksen vaikutuksista, vaan pyytää, että tarkempiin arvioihin voidaan palata vielä jatkovalmistelun aikana.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

Kommentit ehdotuksen yksityiskohtaisiin perusteluihin

-

ERITYISLAINSÄÄDÄNTÖÖN EHDOTETUT MUUTOKSET

Kommentit oikeusministeriön hallinnonalan erityislainsäädäntöön ehdotettuihin muutoksiin

-

MUUT MAHDOLLISET KOMMENTIT

Muut mahdolliset kommentit työryhmän mietintöön

Puolustusministeriö ehdottaa jatkovalmistelussa harkittavaksi lain nimikkeen muuttamista muotoon ”Rikosasioiden ja kansallisen turvallisuuden tietosuojalaki”. Nimike olisi lakiluonnoksessa käytettyä nimikettä lyhyempi ja käyttäjäystävällisempi ja vastaisi todennäköisesti lain tulevaa tosiasiallista käyttönimeä. Ehdotetusta nimikkeestä kävisi myös selvemmin ilmi, että kyseessä on yleistä tietosuoja-asetusta täydentämään tarkoitettua ehdotettua yleistä tietosuojalakia omalla soveltamisalallaan vastaava yleissäädös ja erottaisi sen siten selvemmin erityislainsäädännöstä. Nimikemuotoilu ”laki henkilötietojen käsittelystä...” on tällä hetkellä tyypillisesti käytössä yksittäistä viranomaista koskevassa erityissäätelyssä.

Nordström Hanna
Puolustusministeriö

Wasenius Perttu
Puolustusministeriö